

Hvorfor kan jeg ikke få min mor?

Landsretten vil tage stilling til tvangsadoption af frivilligt anbragte børn.

UIGENKALDELIGT. FN's handicapkonvention angiver, at handikappede og deres børn har ekstra ret til statens beskyttelse. I direkte modsætning til den juridiske praksis med tvangsadoption. - Foto: Stine Bidstrup(Arkiv)

BENEDICTE SCHILLING, cand.psych., Inger Thormann, cand.psych., Ellen Ryg Olsen, cand.med., Robert Olsen, forstander, Inge Bryderup, professor.

10. juni skal landsretten behandle en sag, som kan få afgørende konsekvenser for hele arbejdet med sårbare børnefamilier i Danmark.

En sag, som er unik på alle måder, og som, hvis den går igennem, kan få fundamentalt ødelæggende konsekvenser for hele det frivillige anbringelsessystem, hvorpå så meget af arbejdet i landets børne- og familieforvaltninger foregår.

Situationen, som retten skal tage stilling til, er som følger: Skal staten tvangsadoptere et frivilligt anbragt barn på 7 år til hendes plejeforældre, fordi barnets forælder har et handicap? En enlig moder på nu 30 år, som har erhvervet en hjerneskade efter langvarig behandling mod leukæmi, føder en lille pige. Moderens hjerneskade udmønter sig i, at hun har indlæringsvanskeligheder og en noget umoden personlighed. Hun er dog moden nok til at erkende, at det vil være vanskeligt for hende at stimulere og støtte sit barn alene. Hun samtykker derfor i, at barnet anbringes frivilligt i familiepleje, kun 5 dage gammel.

Der etableres fast, pædagogisk støttet samvær mellem mor og barn, som det altid forholder sig i sådanne sager. Moderen har aldrig været alene med sin datter og har aldrig gjort hende ondt. I alle årene har der været fast samvær en gang om måneden, støttet af en pædagogisk konsulent, som med en kærlig hånd og indstilling hjælper mor og barn undervejs i samværet, så det bliver godt for alle parter. Barnet kender og holder af sin mor, og moderen viser kærlighed til sit barn.

Den biologiske mor har, lige siden barnet blev anbragt, ønsket, at hendes barn kunne blive i sin familiepleje gennem hele barndommen. Her varetages barnets tarv fint. Hun ønsker, at plejeforældrene kan lide og acceptere hende, som hun er, og kan tage hende til sig med de særheder, som hun nu har med sin erhvervede hjerneskade. Det har også været et meget stort ønske, at hendes datter fik mulighed for at lære sine morforældre, mostre og onkler at kende. En familie, hvor alle ønsker, at barnet bliver en del af familien også som voksen, selv om hun opvokser i familiepleje.

I 2009 blev der vedtaget en ny lov om tvangsadoption i serviceloven. Loven indebærer, at børn, der har været frivilligt anbragt i mindst 3 år i samme plejefamilie med børne-unge-udvalgenes aktive anbefaling via Statsforvaltningen kan transformeres 'administrativt' til tvangsadoptioner, således at plejeforældrene overgår til at blive adoptivforældre for barnet. Med alt hvad det indebærer af et uafvendeligt slægtsskifte for disse børn, uden mulighed for nogensinde at kunne ændre beslutningen igen m.v., og uden at disse plejeforældre skal igennem godkendelsesprocessen, som alle andre adoptivforældre så møjsommeligt skal igennem.

Tvangsadoptioner fra forældre, der objektivt set aldrig har skadet deres børn, er en politisk styret praksis, som kendes fra mange lande i verden. Tankegangen er typisk, at staten beslutter sig for at tvangsfjerne børn fra noget, der til en given tid i samfundet stigmatiseres som fattigt, skadeligt, afvigende og usselt, så det i stedet kan opvokse i noget meget bedre, normalt, rigt og sundere.

Med disse argumenter tvangsadopterede Hitler 250.000 ariske børn fra Polen til tyske og østrigske familier for at sikre dem en normal opvækst præget af den rene racekultur.

Er fordelen for barnet her så store, at det opvejer alle problemerne ved så uafvendelig en indgriben i danske børns liv og børnefamiliers trivsel?

Ligeledes var baggrunden for massetvangsadoptionen af 100.000 børn fra de australske aboriginer-familier i årene 1920-1970 et politisk forsøg på at modernisere disse primitive kulturers børn. Begge former for tvangsadoption blev sidenhen ensidigt kraftigt fordømt internationalt, også af Danmark. Danmark har dog selv en trist historie om tvangsflytning af børn fra Grønland til Danmark i 1960'erne i den gode hensigt at civilisere eskimobørnene; en politik, som vi alle ved har haft ødelæggende konsekvenser for hundreder grønlandske børn og familier, hvilket vi også skammer os over i dag.

Vi kender fra internationale erfaringer alt til skaderne for barnets velfærd og trivsel ved tvangsadoption, ja endda også ved mange adoptioner med samtykke. Den største skade for børnene kommer af løgneren. At leve i og med og blive skabt som menneske med løgneren som vilkår.

Løgneren, hvor vi lader, som om vi er en biologisk familie, at du er vores barn (og aldrig har haft andre forældre), og at du elsker os og aldrig har haft en anden tilværelse. En syntetisk laden-som-om-verden, hvor barnet vokser op i noget, som er uvirkeligt, som barnet skal tilpasse sig. Oven i købet i en magtfuld kontekst, hvor løgneren er sanktioneret af staten og det juridiske system, som har tvangsadopteret barnet.

Den psykologiske afmagt for barnet er her total: Barnet skal lege med for at bevare et godt forhold til sin adoptivfamilie, hvor præmissen for deres kærlighed og tilknytning netop er barnets legen med på løgneren. Når barnet af omgivelserne, som alle spiller med på løgneren, typisk bliver rost med et, det er din rigtige far og mor og ih, hvor kan man mærke, at I elsker hinanden.

Vi har i Danmark i de seneste år set grusomme eksempler på, hvordan elendige adoptioner kan fratage et barn enhver værdighed, at barnet kan udsættes for vanrøgt og omsorgssvigt, fordi der i modsætning til plejefamilier ingen statslig kontrol er med adoptionsfamilier, ingen handleplaner er for barnet, og ingen opfølgning på barnets trivsel og velfærd.

Alt det ved vi skaber dramatiske og desværre ofte livslange skader i barnets personlighedsstruktur, integritetsfølelse og virkelighedsoplevelse. I vores eksempel fortæller de kommende tvangsadoptivforældre allerede nu vores 7-årige barn, at hun har ligget i adoptivmoderens mave og ikke i sin biologiske mors mave. Det forstår vores lille pige naturligvis ikke; det skaber total forvirring i et barnesind. Ligeledes når alle gaverne og tøjet fra den biologiske mor enten fjernes og sættes op på loftet af adoptivfamilien, eller at de fortæller hende, at det er gaver fra dem og ikke fra den biologiske familie, så forvirres vores 7-årige pige, og det skaber varige sår i hendes sind.

Tænk bare på den frygtelige Amy-sag, hvor barnet ikke kan lege-med-på-løgner og derfor stødes brutalt fra sine adoptivforældre: Hun ligner fysisk sine biologiske forældre, og nervesystemets biologiske kraft er stærkere end løgneren. Programmet 'Spørløs' og dets enorme meningsfuldhed, når vi alle, på de adopteredes vegne, kan mærke lettelsen, når løgneren afsløres. Glæden og sympatien, når autenticiteten får lov at indfinde sig og afløser illusion.

Anbringelsessystemet er gennem årtier opbygget ved at prioritere tillid mellem forvaltningen og svage borgere/problemramte familier. Der er anvendt samarbejdsmetoder, som tager udgangspunkt i respekt, antidiskrimination, og borgerens beskrivelse af behov for hjælp i en så ligeværdig relation til myndighederne som overhovedet muligt. Et system, hvor man nedtoner magten, som er indbygget i systemet, så borgerne føler sig respekterede, ligeværdige, hørt og mødt.

Et system, der indebærer, at vi unikt i Danmark har kontakt med og kender stort set alle sårbare børn og forældre i landet fra barnets yngste alder, og dermed kan give alle børn en chance i vores velfærdssystem. Et system baseret på, at forældre skal have tillid til, at de kan modtage hjælpeforanstaltninger som f.eks. at have et barn i familiepleje uden at skulle frygte, at ens barn bliver givet bort til en anden slægt efter 3 års anbringelse. Den tillid sætter den nye lov i alvorlig fare for at bryde blandt sårbare handikappede og sent udviklede forældre. Systemets forebyggelses- og kompenserende muligheder udfases.

Hvorfor laver vi den ikke om igen, når vi ved, at loven er forkert og slet ikke nødvendig?

Når nu vi ved alt det, er spørgsmålet, hvorfor vi i Danmark introducerer en lov, som vi ved kan skade børns velfærd og opvækstvilkår? Hvorfor vi overhovedet behøver sådan en lov, når vi har et velfungerende system for både frivillige og tvangsmæssige anbringelser af børn, hvor løgneren ikke

kan leve, fordi her ved barnet, at det er anbragt og har en autentisk baggrund i egen slægt forskellig fra sine plejeforældres? Hvorfor den lov i vort land, som bryster sig af tolerance for diversiteter, mangfoldighed, rummelighed og værdsætter FN's handicap- og børnekonventioner?

Hvorfor laver vi den ikke om igen, når vi ved, at loven er forkert og slet ikke nødvendig? Danmark har klaret sig fint uden en tvangsadoptionslov frem til 2009. Hvorfor evner vi ikke at reflektere i vort juridiske og politiske system og aktivt lave om på det, som aldrig skulle have været? Hvad siger det om de grundlæggende mekanismer i vores politiske og retlige system?

I sommeren 2011 kom der en kraftig udmelding til alle landets børneforvaltninger fra daværende socialminister Benedikte Kiær om, at hun forventede, at man begyndte at bruge den nye lov om tvangsadoption af børn. De første to år af lovens levetid havde praktisk talt ingen forvaltninger i Danmark brugt den. Man fandt den i socialrådgiverkredse på mange måder uetisk og dybt problematisk i forhold til barnets tarv samt hele det forebyggende arbejde med sårbare familier. Men efter den politiske melding var der enkelte kommuner i landet, der kastede deres øjne på den ubenyttede lov.

Ud af til enhver tid ca. 13.000 frivilligt anbragte børn i Danmark heraf knap 2.000 børn uden samtykke – er anslået 3.000 frivilligt anbragt, udelukkende fordi deres forældre har handicap og altså ikke fordi forældrene omsorgssvigter, er alkoholikere, socialt udsatte, psykisk syge eller stofmisbrugere. Med andre ord forældre, som ofte kommer fra helt almindelige familier, som din og min, hvor der i øvrigt er netværk og social støtte omkring den handikappede forælder. Politiken har en artikel om sådan en familie 25. maj 2014. I øjeblikket er ca. 57 pct. af alle de anbragte børn i plejefamilie.

Forvaltningerne vil gerne spare penge på børneanbringelserne, for de er dyre. At transformere en plejefamilieanbringelse til en tvangsadoption kan spare mindst 500.000 kr. per år per barn alene i plejevederlag per barn. Tvangsadoption indebærer, at børnesagen lukkes for altid, og at der hverken føres tilsyn, udfærdiges handleplaner eller andre kontrolforanstaltninger resten af barnets opvækst. Biologiske forældre skal ikke mere sikres samvær/kontakt med barnet.

Plejeforældrene skal ikke længere følges omkring måden at yde omsorg for barnet på, ingen regninger fra dyre plejefamiliekonsulenter. Barnet er ikke længere en socialsag, men får status af at være adopteret. Det kan derfor nu antages at få en normal opvækst hos sine nye normale

forældre. Biologiske forældre og biologisk familie glider ud af barnets liv, og barnet skifter også juridisk slægt, med alle de rettigheder og tab dette indebærer.

Det rejser en række problemstillinger af juridisk, konventionsmæssig og børnepsykologisk art:

Kan og skal staten fremover, gennem sine lokale, kommunale myndighedsudøvere, kunne indstille til og gennemføre en uafvendelig tvangsadoption af børn, som er frivilligt velanbragt i familiepleje gennem mere end 3 år, til en ny slægt, hvor anbringelsen alene handler om, at børnene er født af en eller flere forældre, som har et handicap (medfødt eller erhvervet), og med den eneste begrundelse, at barnet som adopteret ikke længere skal være i det sociale system i sine barneår, men kan komme ud af den særstilling, det er at være anbragt? Er fordelene for barnet her så store, at det opvejer alle problemerne ved så uafvendelig en indgriben i danske børns liv og børnefamiliers trivsel?

Den største skade for børnene kommer af løgner. At leve i og med og blive skabt som menneske med løgner som vilkår

Skal et barn med magt skifte slægt, fordi dets forældre har et handicap, som præger deres forældreevne sådan, at man som forvaltning må forventes at skulle støtte op om forældrene, uanset hvilke ressourcer og kompenserende vilkår den øvrige biologiske slægt kan tilbyde barnet i opvækstårene og fremover?

Er et barn per definition truet på sin velfærd i sin opvækst, fordi det har en handikappet forælder?

Kan en handikappet forælder også elske sit barn? – og samtykke i, at det bor hos en plejefamilie som kompensation for det, man ikke selv kan klare af kærlighed til sit barn dvs. udvisning af grundlæggende empati og forældrekompetence? Hvis grundlaget for tvangsadoptioner i Danmark er forældrenes handicap, må det siges at være i direkte modstrid med FN's handicapkonvention, som modsat angiver, at handikappede (og deres børn) har ekstra ret til statens beskyttelse samt hjælp til at kunne være forældre for deres børn, i form af at der iværksættes hjælpeforanstaltninger, der kan kompensere for handikappet.

Ved tvangsadoption skal der langt flere argumenter på bordet, langt mere ydmyghed og psykologisk omtanke til end ved f.eks. en (tvangs)anbringelse, som jo aldrig er uigenkaldelig,

ophører og giver barnet et valg, når det selv bliver myndigt som 18-årig. Det valg tager man som stat fra barnet ved en tvangsadoption.

Kommunernes store budgetter til anbringelser kan slankes betydeligt, hvis en tredjedel af anbringelsessagerne efter 3 år kan lukkes ned, fordi børn i stor stil fremover tvangsadopteret gennem et administrativt system. Et tal fra politisk hold har været nævnt tilbage i 2011, hvor man anfører, at man gerne ser, at der hvert år gennemføres 1.500 tvangsadoptioner af anbragte børn her i Danmark. 1.500 børn ud af 13.000 anbragte, hvert år! Det er ca. hvert 7. anbragte barn, der således efter politikernes mening skal skifte slægt ved tvang.

Landsretten taler i denne sag 10. juni 2014. Denne sag er den første af sin art i Danmark, hvor en stor pige på 7 år fratages retten til at være i familie med egne biologiske forældre, begrundet i at hendes moder har en erhvervet hjerneskade, som ikke forventes at kunne forbedres så meget, mens barnet er barn, at barnet kan hjemgives.

Den første sag, hvor man afprøver tvangsadoptionsparagraffen i forhold til en mor og et barn, der har haft kontakt med hinanden gennem hele barnets liv, som har tilknytning til hinanden, elsker hinanden, og som nu måske uafvendeligt af staten påtvinges et farvel til hinanden for livet, i hvert fald indtil barnet selv er stort nok til at gå hjemmefra, opsøge sin familie og selv tage stilling til, hvordan det ønsker, at familien skal være positioneret i barnets eget liv.

Gør man et barn fortræd?